

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده فناوری های نوین پزشکی

شیوه نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده فناوری های نوین پزشکی

مقدمه

آموزش یکی از وظایف اساسی و مهم عضو هیات علمی بوده و بنابراین باید در فرایند ارزشیابی عضو هیات علمی در نظر گرفته شود. ارزشیابی مستمر کیفیت عملکرد آموزشی و ارائه بازخورد به عضو هیات علمی می تواند در راستای اهداف بلند مدت آموزشی دانشکده، سبب بهبود کیفیت آموزش شود. بدین منظور کمیته ارزشیابی^۱ دانشکده فناوری های نوین پزشکی در راستای تحقق این مهم تشکیل خواهد شد. رسالت این کمیته نظارت و اجرای فرایند ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی و گزارش نتایج آن به مراجع ذی ربط برای تصمیم گیری در موارد زیر است:

- ۱- تبدیل وضعیت استخدامی اعضای هیات علمی
- ۲- ارتقای مرتبه علمی اعضای هیات علمی
- ۳- تفویض مسؤولیت های اجرایی آموزشی به اعضای هیات علمی در سطح دانشکده
- ۴- ادامه تدریس دروس یا تعیین مسؤل درس
- ۵- تفویض مسؤولیت راهنمایی پایان نامه ها

وظایف و مسؤولیت های کمیته ارزشیابی

- تدوین شیوه نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی
- نظارت بر اجرای فرایند ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی
- ارائه بازخورد کتبی محرمانه به عضو هیات علمی و مدیر گروه مربوطه در خصوص نتایج ارزشیابی توسط فراگیران در پایان هر نیمسال
- ارائه گزارش ارزشیابی عملکرد آموزشی برای تصمیم گیری در خصوص تبدیل وضعیت استخدامی، ترفیع سالانه و ارتقای مرتبه علمی اعضای هیات علمی به صورت محرمانه به مراجع مربوطه

^۱ کمیته ارزشیابی دانشکده مسؤولیت ارزشیابی دوره، فراگیر و کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی را بر عهده دارد.

- بازنگری ادواری شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه
- توزیع و گردآوری پرسشنامه‌های نظرخواهی به صورت بی‌نام و اتخاذ تمهیدات لازم برای نگهداری محرمانه پرسشنامه‌های مربوطه (اعم از مخدوش و غیرمخدوش) برای استفاده در زمان مورد نظر
- اطلاع‌رسانی به عضو هیات علمی مورد ارزشیابی، رییس دانشکده و مدیر گروه در خصوص نتایج نظرخواهی از همکاران به طور مناسب و با رعایت رازداری و حریم شخصی اعضای هیات علمی (رئیس دانشکده و مدیر گروه موظفند که این نتایج را به صورت کاملاً محرمانه نگهداری کنند)
- معرفی اعضای هیات علمی به منظور شرکت در دوره‌های توانمندسازی با توجه به نتایج ارزشیابی و به تشخیص کمیته ارزشیابی
- رسیدگی به اعتراضات اعضای هیات علمی بر روند ارزشیابی

اعضای کمیته ارزشیابی

- معاون آموزشی دانشکده (رئیس کمیته ارزشیابی)
- دو نفر از اعضای هیات علمی دانشکده با مرتبه دانشیاری یا بالاتر با انتصاب رییس دانشکده
- مسؤول امور هیات علمی دانشکده
- مدیر دفتر توسعه آموزش دانشکده
- مدیر گروه مربوطه یا نماینده ایشان بر حسب مورد
- کارشناس امور ارزشیابی دانشکده (بدون حق رأی)

لازم به ذکر است که رسمیت جلسه کمیته ارزشیابی با حضور دو سوم اعضا احراز می‌شود و حضور رئیس کمیته ارزشیابی الزامی است.

در مواردی که یکی از اعضای کمیته مورد ارزشیابی قرار می‌گیرند، فرد مورد نظر نبایست در هیچ کدام از جلسات کمیته حضور داشته باشد.

حوزه‌های مورد ارزشیابی

- دانش تخصصی: شامل دانش، مهارت‌ها و توانمندی‌هایی که اعضای هیات علمی در یک حیطه تخصصی دارا هستند.
- مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس): شامل شیوه بیان، ارتباط مؤثر با فراگیر، ایجاد رغبت و انگیزه در فراگیر، مهارت در استفاده از وسایل کمک آموزشی.

- مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی: شامل ارائه طرح دوره^۱، معرفی منابع آموزشی.
- مهارت‌های مدیریت دوره: شامل نظم در تشکیل کلاس‌ها، برگزاری به‌هنگام آزمون‌ها، اعلام به‌هنگام نمرات، میزان در دسترس بودن یا مشخص بودن زمان ملاقات با دانشجویان.
- راهنمایی پایان‌نامه: شامل راهنمایی فراگیران مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی (Ph.D) برای نگارش پروپوزال، گزارش پیشرفت، پایان‌نامه و مقالات و مدیریت روند پیشرفت کار پژوهش مربوط به پایان‌نامه.
- رفتار حرفه‌ای و اخلاق: شامل رعایت اصول اخلاقی، تعامل مثبت و سازنده با فراگیران و همکاران، مشارکت عضو هیات علمی در گروه (حضور به‌موقع، فعال، مؤثر و طبق برنامه در جلسات گروه، شرکت در ژورنال کلاب‌ها، سمینار و کنفرانس‌های آموزشی گروه مربوطه و همکاری در برگزاری آزمون‌های گروه).

روش ارزشیابی

- برای ارزشیابی فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی از نظرخواهی از فراگیران، همکاران، مدیران و مسئولان و خود فرد ذی‌ربط استفاده می‌شود.

۱- نظرخواهی از فراگیران

- فراگیران شامل دانشجویان دوره‌های تخصصی و تحصیلات تکمیلی است که عضو هیات علمی در آموزش آن‌ها مشارکت دارد.
- نظرخواهی از فراگیران به‌طور مستمر، در پایان هر نیمسال یک بار به‌عمل می‌آید. از آنجایی که نظرسنجی در زمان برگزاری آزمون‌ها و یا پس از اعلام نمرات، بر صحت و دقت اطلاعات گردآوری‌شده تأثیرگذار است، زمان نظرسنجی نباید با آزمون‌ها متقارن باشد. به منظور اطمینان فراگیران از عدم تأثیر نظرات ارائه‌شده بر ارزشیابی آن‌ها، نتایج حاصل از نظرخواهی از فراگیران پس از اعلام نمرات نهایی فراگیران به اطلاع اعضای هیات علمی می‌رسد.
- ابزار مورد استفاده در ارزشیابی پرسشنامه است که شامل دو فرم نظرخواهی از فراگیران در مرحله آموزشی و پژوهشی است (پیوست شماره ۱). روایی پرسشنامه‌ها بر اساس نظرات متخصصان و صاحب‌نظران تأمین می‌شود و پایایی آن با استفاده از روش‌های آماری مربوط مانند آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود. در صورتی که تعداد فراگیران در هر دوره ارزشیابی ۳ نفر یا کمتر از ۳ نفر باشد گردآوری بازخوردها، از طریق مصاحبه فردی و به صورت مجزا انجام می‌شود. به این منظور یکی از اعضای هیات علمی به انتخاب کمیته ارزشیابی، نسبت به انجام مصاحبه با دانشجویان و تکمیل پرسشنامه نظرخواهی بر اساس نظرات ایشان اقدام می‌نماید.
- توضیحات لازم در مورد اهمیت، کاربرد و چگونگی تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت شفاف و قابل فهم توسط کارشناس مسئول آموزش به فراگیران ارائه می‌شود.

¹ Course Plan

- برای ارتقا، حداقل تعداد پرسشنامه‌های تکمیل‌شده برای هر عضو هیات علمی به طور متوسط ۱۰ پرسشنامه در سال از کل گروه فراگیران باشد. در مواردی که به دلایل موجه از جمله کم‌بودن تعداد کل فراگیرانی که عضو هیات علمی بالقوه با آن‌ها در تماس بوده است تعداد پرسشنامه‌های تکمیل‌شده برای عضو هیات علمی کمتر از این تعداد باشد، کمیته ارزشیابی دانشکده می‌تواند تصمیمات مقتضی را در این زمینه اتخاذ کند.

- محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از فراگیران عبارتند از:

- دانش تخصصی

- مهارت‌های ارائه آموزش (تدریس)

- مهارت‌های طراحی (برنامه‌ریزی) آموزشی

- مهارت‌های مدیریت دوره

- راهنمایی پایان‌نامه

- ارزیابی فراگیر

- رفتار حرفه‌ای و اخلاق

۲- نظرخواهی از همکاران

- همکاران دربرگیرنده اعضای هیات علمی با وابستگی سازمانی اولیه و ثانویه هستند که در دانشکده فناوری‌های نوین پزشکی مشغول فعالیت هستند و حداقل مدت آشنایی ایشان با عضو هیات علمی مورد ارزشیابی یک سال است.

- ابزار مورد استفاده در ارزشیابی پرسشنامه است. فرم پرسشنامه نظرخواهی از همکاران در پیوست شماره ۳ ارائه شده است. روایی پرسشنامه‌ها از طریق نظرخواهی از متخصصین و صاحب‌نظران بررسی شده است و پایایی آن با استفاده از روش‌های آماری مربوط مانند آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود.

- در مواردی که عضو هیات علمی بنا به اظهار خود و تأیید مدیر گروه، با سایر گروه‌های آموزشی و یا سایر دانشکده‌ها همکاری آموزشی داشته باشد، می‌توان از اعضای هیات علمی گروه‌های مذکور نیز نظرخواهی کرد.

- در هر مقطع ارزشیابی باید حداقل از ۳ همکار نظرخواهی شود و همکاران باید به گونه‌ای انتخاب شوند که حداقل دو نفر آن‌ها از گروه آموزشی مربوطه باشند.

- محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از همکاران:

- رفتار حرفه‌ای و اخلاق

- دانش تخصصی

۳- نظرخواهی از مدیران و مسؤولان آموزشی

- مدیران و مسؤولان آموزشی شامل افرادی هستند که مسؤولیت برنامه‌ریزی و نظارت بر فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی مورد ارزشیابی را بر عهده دارند. این افراد شامل رئیس دانشکده، معاون آموزشی دانشکده و مدیر گروه مربوطه هستند. لازم است حداقل مدت ارتباط ایشان در سمت فعلی با عضو هیات علمی مورد نظر، سه ماه بوده باشد.
- بازخوردهای مدیران و مسؤولان آموزشی از طریق پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود. فرم پرسشنامه نظرخواهی از مدیران در پیوست شماره ۴ ارائه شده است. روایی پرسشنامه‌ها از طریق نظرخواهی از متخصصین و صاحب‌نظران بررسی شده است و پایایی آن با استفاده از روش‌های آماری مربوط مانند آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود. مدیران و مسؤولان آموزشی برای پاسخگویی به سؤالات موجود در پرسشنامه‌ها می‌توانند علاوه بر سوابق و مستندات موجود قبلی، در صورت لزوم از مشاهده فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی و یا انجام مصاحبه با وی نیز استفاده کنند. در پرسشنامه‌های نظرخواهی نام و مسؤولیت فرد تکمیل‌کننده ذکر می‌شود.
- محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از مدیران و مسؤولان آموزشی:

○ رفتار حرفه‌ای و اخلاق

ارزشیابی توسط مدیران و مسؤولان آموزشی برای هر عضو هیات علمی در شرایط تبدیل وضعیت استخدامی، ارتقای مرتبه علمی و تفویض مسؤولیت‌های اجرایی آموزش به اعضای هیات علمی انجام می‌شود با حداقل تعداد ۲ پرسشنامه تکمیل‌شده.

○ مهارت‌های مدیریت دوره

ارزشیابی توسط مدیران و مسؤولان آموزشی برای هر عضو هیات علمی در پایان هر نیمسال تحصیلی با حداقل تعداد ۱ پرسشنامه تکمیل‌شده.

۴- خودارزیابی (نظرخواهی از عضو هیات علمی)

- خودارزیابی از طریق یک پرسشنامه انجام می‌شود. فرم پرسشنامه نظرخواهی از عضو هیات علمی در پیوست شماره ۵ ارائه شده است. روایی پرسشنامه‌ها از طریق نظرخواهی از متخصصین و صاحب‌نظران بررسی شده است و پایایی آن با استفاده از روش‌های آماری مربوط مانند آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود. نتایج حاصل از خودارزیابی در جمع‌بندی ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی لحاظ نمی‌شود و صرفاً جهت ارائه بازخورد به شخص هیات علمی می‌باشد.
- محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی عبارتند از:
 - دانش تخصصی
 - مهارت‌های مدیریت دوره
 - راهنمایی پایان‌نامه

روند تحلیل نتایج حاصل از نظرخواهی از فراگیران و همکاران و مدیران

- همه پرسشنامه‌های تکمیل شده توسط فراگیران و همکاران و مدیران دارای اعتبار بوده و در جمع‌بندی مورد استفاده قرار خواهند گرفت مگر در موارد زیر:
 - تکمیل پرسشنامه توسط فردی که شرط حداقل مدت مواجهه یا آشنایی در مورد وی محقق نباشد.
 - مشاهده خط‌خوردگی بیش از حد قابل قبول در یک فرم، خط‌کشیدن در یک ستون در تمامی ردیف‌ها و نوشتن مطالب مغایر با اخلاق در فرم.
 - مسؤولیت تشخیص پرسشنامه‌های مخدوش بر عهده کمیته ارزشیابی دانشکده فناوری‌های نوین پزشکی است.
 - حداقل تعداد پرسشنامه‌های غیر مخدوش برای هر عضو هیات علمی به طور متوسط ۱۰ پرسشنامه در سال از کل گروه فراگیران و ۳ پرسشنامه از همکاران باشد.
- تحلیل نتایج شامل موارد زیر است:

میانگین انحراف معیار و حداقل و حداکثر نمره در هر سؤال میانگین، انحراف معیار و حداقل و حداکثر نمره در درس یا برنامه مورد نظرخواهی در مورد هر عضو هیات علمی میانگین، انحراف معیار و حداقل و حداکثر نمره در درس یا برنامه مورد نظرخواهی در مورد اعضای هیات علمی گروه مربوطه گزارش نمره میانگین عضو هیات علمی نسبت به میانگین گروه و دانشکده در نیمسال مربوطه

روند بررسی کیفیت عملکرد آموزشی عضو هیات علمی متقاضی ارتقاء، ترفیع و تبدیل وضعیت

- کمیته ارزشیابی با ارزیابی تمامی مدارک و مستندات موجود در پرونده آموزشی عضو هیات علمی، نتایج نظرخواهی‌های انجام شده از فراگیران و همکاران و مدیران و نتایج خودارزیابی، نمره کیفیت عملکرد آموزشی عضو هیات علمی را حداکثر ظرف مدت سه ماه به شرح زیر به مراجع ذی‌ربط برای تصمیم‌گیری ارسال می‌کند.
 - نتایج نظرخواهی از فراگیران به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره
 - نتایج نظرخواهی از همکاران به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره
 - نتایج نظرخواهی از مدیران و مسؤولان ذی‌ربط به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره
 - نتایج ارزیابی کمیته ارزشیابی به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره

منابع ارزشیابی	سهم از کل نمره
فراگیران در دوره آموزشی	۳۰ درصد (۶ نمره)
فراگیران در دوره پژوهشی (دانشجویان تحت نظارت عضو هیات علمی به عنوان استاد راهنما)	۲۰ درصد (۴ نمره)
همکاران	۲۰ درصد (۴ نمره)
مدیران و مسئولان	۲۰ درصد (۴ نمره)
کمیته ارزشیابی	۱۰ درصد (۲ نمره)
جمع نمره	۲۰

*سقف امتیازات کسب شده از موارد بالا ۲۰ است.

- کمیته ارزشیابی دانشکده فناوری‌های نوین پزشکی، با استفاده از نتایج گزارش‌ها و مستندات موجود در مورد کیفیت عملکرد آموزشی عضو هیات علمی و بررسی روند بهبود یا افت کیفیت، در خصوص اعطای ۱۰ درصد نمره باقیمانده تصمیم‌گیری می‌کند.
 - کمیته ارزشیابی با توجه به نتایج ارزشیابی عملکرد کیفیت آموزشی عضو هیات علمی نسبت به معرفی وی برای شرکت در دوره‌های توانمندسازی اقدام می‌نماید و عضو هیات علمی موظف به گذراندن دوره‌های مذکور خواهد بود.
- عضو هیات علمی می‌تواند در صورتی که به نتایج ارزشیابی انجام‌شده از خود اعتراض داشته باشد (مشروط بر آنکه اعتراض صرفاً در مورد نحوه اجرای سیستم ارزشیابی باشد) مراتب را ظرف مدت دو هفته به طور مکتوب به معاونت آموزش دانشکده اعلام کند.
- کمیته ارزشیابی باید ضمن بررسی دلایل ارائه‌شده برای اعتراض، نسبت به اصلاح نتایج ارزشیابی یا ارائه توضیحات به عضو هیات علمی به صورت مکتوب اقدام نماید. اگر کمیته ارزشیابی مورد اعتراض واقع شده است بهتر است مرجع بالاتر اعتراض را بررسی کند که در دانشکده می‌تواند هیأت رئیسه باشد.
- مفاد این شیوه‌نامه توسط دفتر توسعه آموزش دانشکده تدوین و در تاریخ ۹۴/۱۱/۷ به تصویب معاونت آموزشی دانشکده فناوری‌های نوین پزشکی رسید.